

НІМЕЦЬКІ КОЛОНІЇ
ГАЛИЧИНИ
в таблицях

DEUTSCHE SIEDLUNGEN IN GALIZIEN
in Tabellen

Vorwort und herausgegeben von
mgr Iwan Monolatiy

Kolomea
2000

Регіональний науково-дослідний центр
національних меншин при Музею історії міста Коломиї
Коломийський осередок НТШ

НІМЕЦЬКІ КОЛОНІЇ ГАЛИЧИНИ *в таблицях*

д о в і д н и к

Передмова та упорядкування
Івана Монолатія

К о л о м и я
2000

**ББК 63.3. (4 УКР 3)
М 77**

У виданні досліджуються актуальні історико-етнологічні проблеми українсько-німецьких відносин в Галичині, показано заселення та розвиток німецьких колоній краю, їх організаційне та правове оформлення в умовах Австро-Угорщини (1772-1918 рр.) та Другої Речі Посполитої (1919-1939 рр.)

Для науковців, викладачів, студентів, усіх, хто цікавиться історією України XIX-XX ст., історичними зв'язками українського і німецького народів в Галичині.

Рекомендовано до друку

ухвалами Вченої ради музею історії міста Коломиї та Ради осередку Наукового товариства імені Шевченка у Коломиї

Рецензенти:

Михайло НАГОРНЯК, кандидат історичних наук, доцент
(Прикарпатська філія Національної Академії внутрішніх справ України)

Михайло АРСАК, директор музею історії міста Коломиї

ВІД УПОРЯДНИКА

В українській історії є проблеми, досі не опрацьовані з наукової точки зору або опрацьовані фрагментарно, без опертя на джерельні матеріали та об'єктивні факти. Недослідженість джерельної бази українсько-німецьких відносин в Галичині* у міжвоєнний період (1918-1939) ставить перед дослідниками необхідність її багатопланового вивчення [1]. Сьогодні назріла вимога нового, об'єктивного і повного прочитання джерел українсько-німецьких відносин досліджуваної доби. Незважаючи на значний науковий доробок з даної проблеми, її джерела та історіографія ще не стала предметом спеціального дослідження. Протягом тривалого часу не існувало єдиних наукових концепцій етнополітичного розвитку галицьких німців в період Другої Речі Посполитої. Проблема джерел українсько-німецьких відносин міжвоєннє належить до складних і разом з тим найактуальніших в сучасній історіографії. Стан виявлення документальної спадщини та дослідження її у контексті поставленої проблеми на сьогодні ще далеко не достатній для аргументованих узагальнень двосторонніх відносин української і німецької громад краю. У цій передмові зроблено спробу в загальному плані висвітлити джерела, вітчизняні й зарубіжні наукові дослідження з історії німецьких колоній Галичини міжвоєнного періоду, визначити їх місце у політичній історії України.

Для безпосереднього вивчення джерел з історії українсько-німецьких відносин слід застосувати, насамперед, системно-хронологічний та проблемно-тематичний методи наукового дослідження. Це вказує на те, що необхідно вивчити досвід історичних передумов австро-німецької колонізації Галичини, етнополітичне становище німецьких колоній після поразки національно-визвольних змагань галицьких українців (1918-1919 рр.) та українсько-польської війни, українсько-німецькі відносини в Галичині у контексті політичної ситуації у міжвоєнній Європі, національну свідомість та ідентичність населення німецьких колоній.

Документи й матеріали, необхідні для одержання сукупності наукових фактів з даної проблеми, виявлені нами за допомогою загальноприйнятих джерелознавчих методів дослідження. Враховується й те, що кожна історична доба витворює нові суспільні та наукові стереотипи, а тому ми не претендуємо на вичерпність і всеохоплюваність джерел, що зумовлено, насамперед, незадовільним станом їх опрацювання і вивчення.

За останні роки в Україні з'явилася низка публікацій, автори яких звертають увагу наукової громадськості на проблеми становлення, організаційного формлення, широкого діапазону діяльності представників німецької діаспори [2]. Осягнення українсько-німецьких відносин є важливим фактором наукового вивчення етнонаціональної спадщини двох європейських народів, особливо у ХХ ст. Переконані, що історію українсько-німецьких відносин 1918-1939 рр. не можна розглядати в стислих хронологічних рамках. Слід пам'ятати, що етнополітичному та етносоціальному становищу поселень в період Другої Речі Посполитої передували багатолітні процеси становлення і організаційно-юридичного оформлення німецьких колоній Галичини. Джерела до історії українсько-німецьких відносин зазначеної історико-географічної території зберігаються, насамперед, у вітчизняних архівах та відділах рукописів бібліотечних установ.

У фондах відділу рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України матеріалів до історії німецьких колоній

Галичини збереглося досить мало, однак, незважаючи на їх малочисельність, документи несуть унікальну інформацію про життя галицьких німців кін. XVIII-XIX ст. З одного боку, це першоджерела – інвентарі маєтків, сільських поселень, відомості про німецькі квартали галицьких міст (Вайнберген, Унтерберген, Ожидова, Богородчани, Горохолина, Грабівець, Теодорсдорф, Желдець, Дойчбах та ін.) [3]. Іншу групу документів становить другорядна довідкова інформація до історії окремих німецьких колоній Галичини (Дебелівка, Енгельсдорф, Ной/Новий/ Мізунь, Маріагільф, Вінцентівка, Феліксівка, Гайнріхсдорф, Забава, Йосипів, Станин, Сушно, Тоболів, Щиглівка, Райхау та ін.) [4].

Особливістю цього виду джерел є те, що у переважаючій більшості це оригінальні документи, які не повторюють і не дублюють інформації, яка відклалась у матеріалах інших архівосховищ (нпр. Воєводського архіву на Вавелю у Республіці Польща). За допомогою цих матеріалів стало можливим описати суспільно-політичне оточення галицьких німців минулих сторіч, відтворити співвідношення українсько-німецького діалогу, дати більш повну картину етнополітичного розвитку німецьких громад австрійської Галичини.

Слід констатувати, що документальна база історії українсько-німецьких відносин в Галичині міжвоєнного періоду в архівах України досить нечисельна.

У Центральному державному історичному архіві України у Львові серед документів фонду “Галицьке намісництво” знаходимо значний джерельний матеріал до вивчення історичних передумов, шляхів становлення та юридичного оформлення німецьких поселень на території східної (української) частини Галичини. Чималого значення має Циркуляр Міністерства внутрішніх справ у Варшаві (1920 р.) про концесії, які належали німецьким громадам цього краю [5]. Історичні відомості про товариство “Спілка німців-християн Галичини”, яке діяло на терені Австро-Угорської монархії несуть листи староств до Намісництва про реєстрацію відділків у Ганунині, Долині, Кенігсберзі, Львові, Брументалі, Бурчицях Нових, Мирові, Новому Селі, Кимирі, Липнику, Людвіківці, Мужилівцях, Райхсгаймі, Романівці [6]. Відомості про євангелістські німецькі школи впродовж 1775-1929 рр. знаходимо у матеріалах адміністративно-організаційної діяльності: заснування шкіл, будівництво та ремонт приміщень, призначення учительсько-викладацького корпусу, заснування і реалізація стипендіальних фондів ім. П. Мюллера і К. Гумбольта, фінансові звіти, матеріали інспекторських перевірок [7]. Документи кураторії Львівського шкільного округу (1889-1939 рр.) свідчать про діяльність початкових євангелістських (приватних) шкіл у німецьких поселеннях краю. Архівні документи висвітлюють численні історії заснування шкіл, подають списки учбових закладів, звіти перевірок [8]. Матеріали правління євангелістської церковної громади у Львові (1678-1939 рр.) охоплюють інформації про діяльність сільських і міських громад, розпорядження вищих церковних і світських властей, анкетні дані членів релігійних громад, статистичні звіти, реєстраційні книги, організацію шкіл у німецьких колоніях Галичини та ін. [9]. Ці відомості доповнюють матеріали “Спілки німців-християн Галичини”, які охоплюють 1918-1932 рр. Серед одиниць збереження віднаходимо свідчення про листування з німецькими спілками Німеччини, Австрії, Чехословачини, Польщі; про навчання німецької молоді, заснування повітових груп цієї організації, реєстрацію філій спілки в Галичині [10].

Через воєнні лихоліття та політичну кон'юктуру більшість оригінальних матеріалів розпорошено в збірках регіональних архівів. Джерела з досліджуваної теми зберігаються і в обласних архівах Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської областей, на сучасній території яких, у складі Другої Речі Посполитої (1919-1939 рр.), діяли німецькі поселення. Так, зосібна відомості про економічний, культурний і громадсько-політичний розвиток німецьких колоній Галичини містять документи Львівського гродського староства [11].

Значний документальний матеріал знаходиться в архівах Республіки Польща. Зокрема в Перемиському державному архіві створено фондове зібрання джерел з історії церковно-релігійного життя німецьких колоній Галичини, насамперед документи Західного сеньйорату Євангелістської Церкви Аугсбурзького і Гельвецького віровизнання в Польщі 1919-1939 рр.[12]. До фондів архіву входять переважно обіжники, розпорядження вищих церковних властей, акти, що стосуються організації громад, діяльності пасторів, різні звіти, акти, що відносяться до шкільництва, акти перевірок церков і шкіл та ін. Незначна кількість документальних даних про німецькі громади Галичини міститься у документах Середньогалицького Сеньйорату у Гартфельді (1912-1937 рр.) [13].

Таким чином, з одного боку, матеріали вітчизняних і зарубіжних архівних установ та відділи рукописів бібліотек є надзвичайно багатим і важливим джерелом з історії українсько-німецьких відносин досліджуваного періоду, а завдяки своїй упорядкованості й збереженості вони порівняно доступні для дослідника. З другого боку, особливість відкладення джерел у цих збірках, котра полягає в акумуляції переважної більшості документів у колекціях, спричинила в кінцевому підсумку розпорошення також документації суспільно-політичного розвою німецької діаспори краю по різних архівосховищах та відділах рукописів наукових бібліотек. Комплекс документів українсько-німецьких відносин, що сьогодні нам доступні, великий кількісно та досить багатий за видовим і персоналогічним складом. Однак, в цьому комплексі нерівномірно представлено документи політичної, соціальної й господарської діяльності, а також джерела різних видів; обмежена, спорадична в часі, а також персональна і територіальна наявність документації поселень німецької громади Галичини. Інформаційний потенціал комплексу дає можливість ґрунтовніше розв'язувати широкі кола проблем, пов'язаних з історією українсько-німецьких відносин і проблемами української державності означеного періоду. З іншого боку, наявність такого комплексу документальної спадщини галицьких німців створює наріжну, джерельну передумову для вивчення особливостей розвитку не лише німецького, але й польського, єврейського, та, закономірно, українського населення.

Відгомін політичних, соціальних і культурних подій в житті німецьких громад краю знайшов відображення як у вітчизняній [14], так і зарубіжній історіографії [15]. Це завдання є надзвичайно складним, бо специфічність вивчення розвитку німецьких колоній Галичини міжвоєнного періоду зумовлена багатьма причинами. Найперше – принциповими розходженнями у методологічних засадах наукових досліджень між вітчизняними та зарубіжними істориками у недалекому минулому. Історики прагнули, насамперед, дослідити спільне і особливе в розвитку німецьких поселень, опираючись на документальні джерела вітчизняних та зарубіжних архівів. Цінними для дослідження поставленої проблеми стали праці І. М. Кулініча, С. О. Макарчука, В.

Кубійовича, Ф. Вільгельма і Я. Карлбруннера, Д. Дорошенка. Якщо перша група видань не позбавлена суттєвих хиб, бо в них здебільшого досліджувалися проблеми, які відповідали ідеологічним засадам тогочасної політичної системи, то друга – розглядає німецькі колонії Галичини у контексті політики австрійського освіченого абсолютизму, виявляє соціально-економічний аспект проблеми, показує демографічний стан міського і сільського населення Південнозахідної України, виявляє історичні паралелі українсько-німецьких взаємовідносин тощо. Тому, незважаючи на те, що згадані дослідники зробили певний крок у висвітленні цієї теми, поза їхньою увагою залишились інші важливі елементи наукового вивчення німецької діаспори краю.

Історія німецьких колоній Галичини міжвоєнного періоду стала однією з *головних тем* у дослідженнях українсько-німецьких відносин українських і зарубіжних вчених. Вперше комплексно показано закономірності демографічної ситуації у міжвоєнній Польщі, особливості суспільно-політичного та культурного розвитку німецької етнічної меншини у розвідках Л. Дедикаєвої, М. Кочержук, О. Олешко, П. Сіреджука та ін. [16].

Значну цінність для розробки поставленої проблеми мають праці Т. Біршенка, Р. Брейера, Г.-В. Ройтенберга, Я. Жарновського, в яких висвітлюються проблеми політичного, соціального та релігійного становища німецької діаспори в період Другої Речі Посполитої у контексті польської політики [17].

Перші ознаки наукового підходу до вивчення історії українсько-німецьких відносин в Галичині в період Другої Речі Посполитої вже наявні у проблемних статтях авторів історико-мемуарних збірників “Heimat Galizien” (“Батьківщина Галичина”), які вперше побачили світ 1965 р. стараннями Комітету галицьких німців в Штуттгарті. Значний інтерес представляють дослідження Й. Білля, Р.-В. Бізанца, Л. Гьона, В. Куля, Е. Ладенсбергера та ін. В них, автори на підставі документів Архіву галицьких німців, який міститься у Штуттгарті простежили політичне і культурне минуле колоній Галичини в 1919-1939 рр., показали церковно-релігійне становище, виробничі відносини, станово-професійну структуру, систему приватного євангеліцького шкільництва, форму поселень галицьких німців тощо [18]. Серед альмахів такого типу на пильну увагу науковців заслуговує збірник “Heimat Galizien im Bild” (Батьківщина Галичина у фотографії) (1983), матеріали якого містять маловідомі документи з історії українсько-польсько-німецьких відносин, рідкісні фотографічні та картографічні матеріали [19].

Були незаслужено забуті вченими і дуже мало використовувались в наукових студіях українських дослідників мемуарні матеріали, опубліковані впродовж 1956-1999 рр. в періодичному виданні Товариства галицьких німців “Zeitweiser der Galiziendeutschen” (“Календар галицьких німців”), а також згаданій вище серії альманхів “Heimat Galizien” [20]. Згадані джерела відрізняються своєю фундаментальністю, широким діапазоном охоплених питань, новизною постановки проблем, компактністю та обширним фактажем. У цілому ж ці збірники не тільки насичені фактичним матеріалом, а й містять цінну методичку конкретних джерелознавчих досліджень. Нижче наведена таблиця ілюструє цей поважний видавничий ужинок німецьких науковців та вихідців з галицьких земель 1918-1939 рр.

ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНОСТІ ВИДАННЯ
 “ZEITWEISER DER GALIZIENDEUTSCHEN“

№ п/п	Річники	Роки видання
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1	1-11	1954-1964
2	12-14	1969-1971
3	15-19	1973-1977
4	20-23	1979-1982
5	24-28	1985-1989
6	29-33	1991-1995

Джерело: [20, s. 4]

Розкриттю різних питань суспільного устрою німецьких поселень міжвоєнної Галичини присвячені публікації дослідників 50-90-х років – К.Бехтлофф, Е. Бутз, Я. Фріза, Т. Гьотза і Е. Мюллера, Й. Генніга, Ф. Колля, Ю. Кремера, Е. Мюллера, З. Мюллера, Р. Пайкера, Ф. Реха, Ф. Зіфельда [21]. Проте для цього виду джерел, в тому числі, опертих на документальних матеріалах їхньої доби, властиві значна фрагментарність і неповнота охоплення даного явища (історія німецького шкільництва, громадське і культурне життя громади, розповіді про визначних представників німецької діаспори краю, поодинокі історії будівництва і функціонування культових споруд та ін.). Слід зазначити, що спогади (мемуари) різняться від інших джерел, насамперед, тим що автор виступає як очевидець чи співучасник і при цьому описує не сучасний стан речей, а більш чи менш віддалений у просторі історичний час.

Досліджуваного матеріалу не завжди вистачає для однозначних відповідей на питання, які порушуються у спогадах Ф. Боленбаха, К. Гьорц, Г. Гасер, Е. Кох, Р. Планнер-Петелін, Й. Валах [22]. Щоправда, їх не можна беззастережно відносно до серйозних наукових досліджень. Однак, автори виявляють добре знання джерел досліджуваного періоду, показують спільні і відмінні сторони суспільного становища німецьких колоній краю. Спогади, надруковані у збірнику “Galizien Erzählt” (“Галицькі розповіді”) окреслюють особливий характер німецько-українських взаємин, порівнюючи німецьку громаду з українською більшістю Галичини в умовах санаційної Польщі. Підсумовуючи короткий аналіз мемуарної літератури з досліджуваної проблеми, слід відзначити її виняткову джерелознавчу цінність, незважаючи на певний суб’єктивізм авторів.

Велику джерелознавчу цінність мають матеріали щомісячного інформаційного видання “Das heilige Band der Galiziendeutsche” (“Священний орден галицьких німців”), що виходить стараннями Товариства галицьких німців від 1946 р. до сьогодні (в різні роки публікувався в Метзінгені, Вюрт, Штуттгарті). Серед численних інформацій, опублікованих 1946-1999 рр. слід окреслити родинні саги, документальні розповіді про еміграцію до нацистської Німеччини 1939-1940 рр., мартирологію вихідців галицьких колоній, подорожні нотатки відвідин своєї Батьківщини в період утвердження незалежності України [23]. Оглядові матеріали, що публікувалися у вищезгаданому часописі виробляли в німецькомовного читача критичне ставлення до праць

авторитетних учених, часто спричинювалися до доброї наукової полеміки стосовно німецько-українських взаємин.

Поряд із названими вище працями в науково-популярних збірниках німецькими дослідниками (і, одночасно, очевидцями подій) було опубліковано значну кількість спогадів з даної проблеми, але через малий обсяг статті їх аналіз відсутній. Тому, підсумовуючи, зазначимо, що серед головних завдань, які вдалося вирішити німецьким дослідникам певною мірою, виокремимо наступні. 1) З'ясувати головні напрями міжвоєнного періоду в Галичині, виявити цілий спектр нагальних питань, його відповідність етнополітичній структурі суспільства Другої Речі Посполитої; 2) Розкрити відношення усіх основних політичних, національних, соціальних проблем сучасної їм дійсності, причини негативної або позитивної оцінки пануючих порядків, умов людської діяльності, політики урядів міжвоєнної Польщі, дій місцевих адміністрацій у ставленні до представників німецької діаспори; 3) Проаналізувати позиції представників різних національних і соціальних груп, прошарків, стосовно унормування і вирішення питань політичних, національних, соціальних колізій, удосконалення всіх сфер суспільного життя до наявних історичних альтернатив.

Не вдаючись до детальної характеристики інших аспектів історіографії українсько-німецьких відносин в Галичині міжвоєнного періоду (практично автори всіх німецькомовних праць торкаються певною мірою цих питань) проблема знайшла висвітлення також на сторінках ряду узагальнюючих праць українських (що з'явилися в силу політичної ідеології друком за кордоном) та зарубіжних дослідників. В них об'єктивно розглядаються проблеми, пов'язані з національною політикою урядів міжвоєнної Польщі щодо українського, польського і німецького населення, становища Галичини у складі польської держави (С. Горак, В. Кубійович), німецько-польськими відносинами Новітнього часу як особливого політичного протистояння, міфологемою про німецькі поселення Польщі (а, одночасно, і Галичини, східна частина якої входила до Другої Речі Посполитої) як "п'яту колону", заяви польського Міністерства інформації (М. Бухсвейєр, В. Якобмейєр) [24].

Однак ці відомості є неповними. Їх доповнюють спеціальні джерелознавчі розвідки. Безперечно цінність мають окремі дослідження німецьких авторів (Е. Бек-Феллорн), присвячені джерельній базі вивчення етнонаціональної спадщини галицьких німців [25]. Рукописи подають картину про тогочасне політико-адміністративне, громадсько-соціальне становище німецьких колоній міжвоєнної Галичини, розкривають невідомі досі факти з минулого цієї етнічної меншини регіону, що зберігаються в документах "Archiv des Hilfskomitees der Galiziendeutschen in Stuttgart-Bad Cannstatt" ("Архіву допоміжного комітету галицьких німців в Штуттгарті-Бад Канстатті") та "Archiv der Galiziendeutschen im Institut für pfälzische Geschichte und Volkskunde in Kaiserslautern" ("Архіву галицьких німців при Інституті історії та етнолінгвістики Пфальцу в Кайзерслаутерні") [26].

Вивчення етнонаціональних процесів українсько-німецьких відносин в Галичині особливо активізувалося в 90-х рр. ХХ ст. Темати своїх публікацій автори обрали самоврядування на західноукраїнських землях у 1921-1939 рр., зміни кількісного складу в системі населення Галичини, історичні передумови та мотиви активізації українсько-німецьких взаємин, німецьку колонізацію кін. ХVІІІ - поч. ХХ ст., джерел до історії німецької діаспори краю, географія німецьких колоній ХVІІІ - ХХ ст. (О. Басай, М. Драк, М.Обідняк, П. Сіреджук, П. Штойко). Так,

зокрема були опубліковані матеріали наукових конференцій і міжнародних семінарів у яких містяться відповідні оцінки політичного, соціального, етноконфесійного розвитку мешканців німецьких поселень краю [27].

Особливостям функціонування німецьких колоній Галичини присвячено різнопланові картографічні джерела, виконані українськими [28] та зарубіжними [29] дослідниками. Дана стаття не включає аналіз картографічних моделей, однак система модифікацій картографічного моделювання П. Штойка, Л. Дедикаєвої передбачає створення картосхем німецьких поселень краю з часу їхнього становлення до поч. ХХ ст., комплексну систему розміщення окремих опорних центрів німецьких колоністів (напр. Львівського воєводства). Структура баз даних імітує структуру об'єкту (німецьких колоній) в часовому геопросторі через призму етнографічних груп та величини міських і сільських громад краю у дослідженнях В. Кубійовича, і певною мірою, Р. Унтершетца (статистичні дані систематизуються відповідно до теоретичної моделі легенди: поселення євангелістів Пфальцу, Швабії, Сілезії; католиків Сілезії, Пфальцу, Богемії; менонітів Пфальцу в Галичині міжвоєнного періоду).

У системі доказів історичних українсько-німецьких взаємин важливу роль відіграють кінофотодокументи - цілком нове явище у джерельній базі історичної науки. Певний інтерес становлять кінофотодокументи, представлені в відео-та кіноматографічних версіях, насамперед, німецьких дослідників. Маємо тут на гадці проєкт “FernUniversität, Gesamthochschule in Hagen, Zentrum für Fernstudienentwicklung” (“Загальної вищої школи у Гагені, Центру розвитку заочного навчання Заочного університету”) “Multikulturelle Gesselschaften in der Westukraine: gestern und heute” (“Мультикультурне суспільство Західної України: вчора і сьогодні”) (1997), в якому значна увага зосереджена на історичній долі галицьких німців, їхній субкультурі у контексті українського середовища (редакція і режисура – Ю. Вурстер, камера – Е. Кох, відеодизайн – Ю. Бетке) [30].

Поглиблене вивчення документальної бази, розробка джерелознавчих аспектів українсько-німецьких відносин в Галичині 1918-1939 рр. створить передумови для об'єктивного висвітлення етнонаціонального і етнокультурного минулого західних земель України у першій половині ХХ ст.

У виданні досліджуються актуальні історико-етнологічні проблеми українсько-німецьких відносин в Галичині, показано заселення та розвиток німецьких колоній краю, їх організаційне та правове оформлення в умовах Австро-Угорщини (1772-1918 рр.) та Другої Речі Посполитої (1919-1939 рр.). Упорядник пропонованого довідника, звісно, аж ніяк не претендує на його всеосяжність і вичерпність. Тут зібрано і систематизовано праці, що лише доповнюють деякі з проблем, намічаючи подальшу перспективу їх наукового дослідження.

ТАБЛИЦІ

Табл. I

ІМІГРАЦІЯ З ПІВДЕННО-ЗАХІДНОЇ НІМЕЧЧИНИ В ГАЛИЧИНУ В 1782-1785 РР.

Рік	Офіційна кількість колоністів Галичини
1782	1760
1783	3790
1784	7236
1785	1891
РАЗОМ	14677

Подано за джерелом:

Kuhl W. Das deutsche Siedlungswerk in Galizien in der österreichischen Zeit, in *HG.* - S. 38

Табл. II

ХРОНОЛОГІЯ ВИНИКНЕННЯ НІМЕЦЬКИХ КОЛОНІЙ У ГАЛИЧИНІ (кін. XVIII ст.) в алфавітному порядку

Назва колонії	Рік виникнення	Примітка (інші колонії, дату виникнення яких не вдалося встановити)
Айзідель	1836	
Альфредівка	1788-1802	
Бандрів	1783	
Бекерсдорф	1784	
Бедриківці	1785	
Бердихів	1783	
Бистриця	1785	
Бічиці Німецькі	1788	
Брігідау (Брігідин)	1783	
Брундорф (Криниця)	1788	
Бурчиці (Нові Бурчиці)	1785	
Бургау	1783	
Бургаль	1788	
Вайзенберг	1786	
Вайнберген	1785	
Вальсдорф	1802-1820	

Вільденталь	1787	
Візенберг	1786	
Гайнріхсдорф	1787-1820	
Гілерсдорф	1787-1794	
Гофнунгсау	1784	
Добрянниця	1785	
Дойчбах (Брусно)	1785	
Дорнфельд	1786	
Дорнбах	1786	
Ебенау	1786	
Ейнзідель	1786	
Ейнзінген	1783	
Енгельсберг	1814	
Енгельсбрун	1783	
Ернсдорф	1794-1820	
Йозефсберг	1784	
Йозефсдорф	1783	
Кайзерсдорф	1783	
Калуш Новий (Ной Калуш)	1784	
Кальтвассер (Зимна Вода)	1784	
Кенігсберг	1783-1820	
Кимир Колонія	1784	
Корнелівка	1820-1853	
Кранцберг	1784	
Куттенберг	1802-1819	
Кьонігсау	1783	
Лінденау	1783	
Лінденфельд	1788	
Лужок Нижній	1783	
Лянденстрой	1783	
Макова Колонія	1783	
Мирів	1785	
Мільбах	1786	
Мокротин	1786	
Мосберг	1785	
Мужилівичі	1783	
Нойдорф (Дрогобич)	1783	
Нойдорф (Самбір)	1783	
Олексичі Нові	1786	
Остров'є	1783	
Оттенхаузен	1786	
Прінценталь	1784	
Райхау	1783	
Райхенбах	1789	
Рехберг	1788	
Рехфельд	1786	

Розенберг	1783	
Розенбург	1783	
Ротенгау	1785	
Стронна	1785	
Угартсберг	1785	
Угартсгаль	1784	
Унтерберген	1785	
Унтервальдн	1784	
Ушковичі	1784	
Фалькенберг	1783	
Фалькенштайн	1784	
Фельбах	1783	
Фельзендорф	1783	
Фордерберг	1788	
Хоросне Нове	1789	
Чорнокінці		
Шонталь	1785	
Штайнфельс	1784	
Юзефів	1785	
Людвиківка		1802-1820
Людвиківна		1820-1843
Ляндештрой (Угартсталь, Сівка Калуська)		1787
Нарт Новий		1794-1820
Раухерсдорф Гросс		1787-1820
Раухерсдорф Кляйн		1787-1820
Регберг		1788-1789
Теодорсгоф		1845
Феліксівка		1820-1851

Подано за джерелом:

Леруцкі Н. Działność kolonizacyjna Marii Teresy i Jozefa II w Galicji 1772-1790 z 9 tablicami i mapa // Badania z dziejów społecznych i gospodarczych. Pod redakcją Prof. Fr. Bujaka. – Lwow, 1938. – N. 29. - 208 s.; **Штойко** П. Географія німецьких колоній у Галичині кінця XVIII – початку XX століть, в *НКГ*. – С. 69

Табл. III

НІМЕЦЬКІ КОЛОНІЇ ГАЛИЧИНИ
[1808 р.]

№ п/п	Кількість мешканців, католиків / протестантів	
	Округ, село, колонія	
I	Бережанський	
	1.Добряничі	- 65
	2.Ернстдорф	20 -
	3.Кімірш	110 -
	4.Мільбах	- -
	5.Новосілка (Нойдорф,Бекерсдорф)	- -
	6.Унтервальден (Підгайчики)	- 138
	7. Ушківці	- 67
РАЗОМ	130 270	
II	Жовківський	
	1.Айнзінген	135 30
	2.Брукенталь	12 -
	3.Бургау	30 -
	4.Візенберг	230 -
	5.Лінденау	- 103
	6.Літня (Зоммертау)	90 -
	7.Любалів	12 13
	8. Мокротин	80 -
	9. Островець	- 50
	10. Падів	91 119
	11.Райхау	- 109
	12.Ранішау	- 248
	13. Смолин (Німецький Смолин)	- 61
	14. Тойшбах	90 -
	15.Тройфельд	100 -
	16.Фельбах	80 -
17.Фельзендорф	- 80	
РАЗОМ	950 813	
III	Золочівський	
	1.Антонін	- 25
	2.Аннанін (Гануська)	- 88
	3.Бавен (Серни)	- 24
	4.Забава	- -
	5.Йозефів	- 186
	6.Міргоф	- 134
	7.Сапежанка	- 143
8.Станин	- 159	
РАЗОМ	- 759	

IV	Львівський		
	1.Айнзідель (Сердиця)	-	50
	2.Богданівка	-	-
	3.Брунendorф	135	-
	4.Бурталь	98	22
	5.Вайнберген (Винники)	-	192
	6.Дорнфельд	-	412
	7.Ебенау	110	-
	8.Кальтвассер (Зимна вода)	95	30
	9.Лінденфельд	-	106
	10.Отенгаузен	140	-
	11.Райхенбах	-	120
	12.Розенберг	-	54
	13.Ротенган	-	120
	14.Сигнівка	-	-
	15.Унтерберген	-	54
	16.Фордерберг	90	-
	17.Хоросно	-	96
	18.Ліенталь	-	140
РАЗОМ	668	1396	
V	Перемиський		
	1.Бердікау	35	-
	2.Вальддорф	-	40
	3.Гартфельд	-	254
	4.Кутенберг	-	119
	5.Кляндорф	18	1
	6.Моосберг	-	-
	7.Мужилевичі	200	-
	8.Регберг	-	-
	9.Шомляу	-	-
РАЗОМ	253	-	

VI	Самбірський		
	1.Біличі (Білиц)	-	-
	2.Бистриця (Бістріц)	-	-
	3.Брігідау	-	697
	4.Бурчиці	-	164
	5.Вольчо	75	-
	6.Гасендорф	-	83
	7.Доброгостів	30	-
	8.Дрогобич	80	-
	9.Енгельсбрунн	160	-
	10.Йозефсберг	-	573
	11.Кайзерсдорф	400	-
	12.Кьонігсау	400	-
	13.Кранцберг	165	-
	14.Купновичі	-	117
	15.Нойдорф (Ной Джуків)	54	96
	16.Нойдорф	19	45
	17.Прінценталь	-	-
	18.Ролів	55	-
	19.Самбір	45	-
	20.Угартсберг	-	133
21.Фалькенштайн	-	176	
	РАЗОМ	1483	2084
VII	Стрийський		
	1.Гофнунгсау	-	-
	2.Гельзендорф	-	224
	3.Новий Калуш	170	-
	4.Ляндестрой	-	327
	5.Ной Олексичі	-	43
	6.Угартсталь	-	329
	7.Новий Болехів	-	86
	РАЗОМ	170	1009
VIII	Сяноцький		
	1.Бандрів	-	178
	2.Береги	-	58
	3.Маків	-	180
	4.Обердорф	-	38
	5.Розенбург	120	-
	6.Фалькенберг	230	-
	7.Штайнфельс	-	46
	РАЗОМ	350	500

IX	Чернівецький		
	1.Арбора	-	146
	2.Єцкани (Ной Єцкани)	-	65
	3.Іллінці (Іллієшти)	-	189
	4.Карлсберг	218	-
	5.Мілленшойц	-	86
	6.Онуфрій	15	15
	7.Сатульмарє (Сетул Марє)	-	69
	8.Теребля	-	130
	9.Фіртенталь	362	-
	10.Фрадівці (Фрадауц)	-	229
РАЗОМ		595	929
КІЛЬКІСТЬ у східних округах Галичини		4599	8445

Подано за джерелом:

Bredecky S. Historisch-statistischer Beytrag zum deutschen Kolonialwesen in Europa, nebst einer kurzen Beschreibung der deutschen Ansiedlungen in Galizien in alphabetischer Ordnung. – Bruenn, 1812. – S. 187-195

Табл. IV

НІМЦІ У СКЛАДІ НАСЕЛЕННЯ ГАЛИЧИНИ 1857 р.

Населення за національністю та віровизнанням	Абсолютне число	Відсоток %
Українці	2085431	45,00
Поляки	1981076	42,76
Євреї	448973	9,67
Німці	114293	2,46
Вірмени	2463	
Греки, македоно-волохи	30	
Всього населення	4632866	100,00
Населення за віровизнанням		
Католики латинського обряду	20726233	44,73
Католики грецького обряду	2077112	44,83
Євангелісти аугсбурзького віровизнання	26960	7982
Євангелісти гельветського віровизнання	4140	751
Євангелістів разом	31100	0,67
Вірменські католики	2309	

Грецькі неуніати (православні)	153	
Вірменські неуніати	98	
Унітарії	95	

Подано за джерелом:

Czoernig K. Ethnographie der Oesterreichischen Monarchie.

– Band I. – Wien, 1857. – S. 44-49

Табл. V

**РОЗСЕЛЕННЯ
НІМЕЦЬКИХ КОЛОНІСТІВ В ГАЛИЧИНІ В 1918-1939 РР.**

№ п /п	Назва повіту	Кількість гмін	Кількість населення /1934/ (осіб)	Кількість осіб німецької національності			Пито ма вага німец ьких посел енців у відсот ках, %
				у повіт і	Міст ах	Гміна х	
1	Бібрка	10	83690	59	3	56	0,07
2	Борщів	7	79540		4		0,005
3	Городок	8	69721	779	15	764	1,12
4	Доброміль	11	84287	612	25	587	0,73
5	Дрогобич	12	120442	2704	308	2396	2,25
6	Жешув	11	148739	31			0,02
7	Жовква	9	77203	1117	2	1115	1,45
8	Колбушів	7	58881	84			0,14
9	Кросно	11	101065	21			0,02
10	Ланцут	8	85491	26			0,03
11	Ліско	16	103479	647	11	636	0,63
12	Львів	14	133613	1888	18	1870	1,41
13	Любачів	9	81198	108			0,13
14	Мостиська	7	79766	25			0,03
15	Ніско	8	54541	23			0,04
16	Перемишль	13	11256	80			0,07
17	Пшеворськ	5	53101	26			0,05
18	Рава-Руська	11	104032	1298	160	1138	1,25
19	Рудки	6	71289	26			0,036
20	Самбір	13	106947	275	9	266	0,26
21	Сянок	8	96020	26			0,027
22	Сокаль	8	91705	117	2	115	0,13

23	Тарнобжег	8	64694	22			0,128
24	Турка	13	103373				
25	Яворів	8	97642	739	1	738	0,76
26	Ярослав	11	125086	50	25	25	0,04

Подано за джерелом:

Дедекаєва Л. Закономірності розселення німецьких колоністів в Галичині і зміни у міжвоєнний період 1918-1939 років, в *НКГ*. – С. 293

Табл. VI

НІМЕЦЬКЕ НАСЕЛЕННЯ ГАЛИЧИНИ
[станом на 1. 01. 1939 р.]

Число	Назва повіту	Чисельність німців та інших
2	Бережани	80
3	Бібрка	485
4	Борщів	470
6	Бучач	20
7	Чортків	210
8	Доброміль	1100
9	Долина	4465
10	Дрогобич	3345
12	Городенка	60
13	Городок	1755
14	Ярослав	20
16	Яворів	970
17	Калуш	1400
18	Кам'янка Струмилова	1555
19	Коломия	2935
20	Копичинці	25
21	Коросно	60
22	Косів	475
24	Лісько	665
25	Любачів	345
26	Львів-місто	3800
27	Львів (повіт)	2245
28	Мостиська	15
29	Надвірна	845
32	Перемишль	100
33	Перемишляни	1335
34	Підгайці	525
35	Радехів	1500
36	Рава Руська	1360
37	Рогатин	90
38	Рудки	270

39	Самбір	1555
40	Сянік	70
42	Снятин	460
43	Сокаль	270
44	Станиславів	2545
45	Стрий	6035
47	Тернопіль	290
48	Товмач	795
49	Турка	355
50	Заліщики	50
53	Золочів	460
54	Жовква	1590
55	Жидачів	2040
	РАЗОМ	49.040

Подано за джерелом:

Кубійович В. Етнічні групи південнозахідної України (Галичини) на 1.1.1939 (р.). Національна статистика Галичини.- Мюнхен, 1983. - С. 113

Табл. VII

ЧИСЕЛЬНІСТЬ НІМЕЦЬКОЇ ДІАСПОРИ В ГАЛИЧИНІ
[станом на 1.01.1939 р.]

<i>Число</i>	<i>Повіт</i>	<i>Населений пункт (міста і сільські громади)</i>	<i>Українці</i>	<i>Німці та інші</i>
2/51	<i>Бережани</i>	Рогачин-місто	150	80
2/51b		Гута Шкляна	5	80
3/23	<i>Бібрка</i>	Ернсдорф	30	60
3/26		Городиславичі	1575	10
3/40		Лани	810	20
3/47		Мільбах	40	210
3/59		Підманастир	615	20
3/71		Старе Село	700	30
3/74		Стріличі Нові	1360	10
3/75		Стріличі Старі	1190	20
5/1	<i>Броди</i>	Броди	4760	60
5/10		Смільно	680	60
5/28		Коморівка	190	140
5/28a		Коморівка	130	130
5/28b		Антось	60	10
5/34		Лешнів	1350	140
5/38		Малиниська	35	130
6/8	<i>Бучач</i>	Бобулинці	960	5
6/11		Цвітова	870	5
6/22		Кійданів	1400	10
7/1	<i>Чортків</i>	Чортків	5250	50
7/26		Полівці Колонія	10	160
8/1	<i>Доброміль</i>	Доброміль	1250	50

8/15		Фалькенберг	50	120
8/36		Коростенко	1560	40
8/55		Лопушниця	700	5
8/57		Макова Колонія	90	200
8/58		Макова Рустикальна	430	25
8/66		Оберсдорф	10	110
8/71		П'ятниці	710	60
8/75		Посада Риботицька	625	15
8/76		Прінценталь	20	50
8/77		Розенбург	30	250
8/89		Старява	1350	10
8/90		Стебник	470	140
8/90a		Стебник	380	10
8/90b		Штайнфельс	90	130
8/101		Військо	900	5
9/1	<i>Долина</i>	Долина	3550	800
9/2		Болехів	1500	700
9/4		Ангелівка / Енгельсберг	10	235
9/7		Брошнів	1260	60
9/7b		Брошнів Осада	300	60
9/11		Чолгани	2320	10
9/12		Дебелівка	15	145
9/16		Гофнунгсав	10	160
9/17		Гошів	1495	5
9/18		Гозіїв Новий	50	110
9/19		Гозіїв Старий	860	50
9/20		Грабів	1530	20
9/25		Яворів	640	30
9/28		Княжолука	2020	100
9/29		Креховичі	2200	10
9/31		Людвиківна	80	570
9/32		Лолин	1095	5
9/33		Лоп'янка	1690	5
9/38		Максимівка	380	60
9/39		Мізунь Новий	10	110
9/40		Мізунь Старий	4520	20
9/41		Надіїв	1670	30
9/42		Нягрин	380	230
9/43		Новоселиця	1000	50
9/46		Переґінсько	8250	10
9/48		Полянця	1010	5
9/48b		Яремсталь	30	80
9/49		Рахиня	1050	280
9/50		Раків	1705	10
9/57		Солуків	915	10
9/58		Спас	2650	20

9/64		Сваричів	3480	10
9/66		Тяпче	915	5
9/67		Тересівка	10	100
9/69		Туря Мала	385	5
9/70		Туря Велика	2735	270
9/70б		Широке Поле	20	270
9/72		Велдіж	1890	50
9/74		Вигода	250	80
9/75		Вишків	595	5
10/1	<i>Дрогобич</i>	Дрогобич	9100	200
10/2		Борислав	10100	100
10/3		Більче	2440	15
10/4		Болехівці	1920	40
10/8		Дережичі	720	10
10/10		Доброгостів	2650	80
10/13		Гассендорф	10	265
10/16		Горуцько	2320	50
10/18		Ясениця Сільна	2390	10
10/19		Колпець	1330	30
10/20		Коросниця/ Йозефсберг	60	830
10/23		Криниця	1450	100
10/25		Летня	2510	60
10/27		Літиня	2670	5
10/28		Лужок Долішній	1190	40
10/31		Майдан	370	100
10/39		Нойдорф	160	340
10/41		Опарі	640	10
10/43		Підбуж	2450	10
10/46		Попелі	2500	10
10/50		Рівне/Кьонігсау	50	620
10/53		Рихтичі	940	15
10/55		Східниця	1970	10
10/58		Солець	1670	10
10/60		Станія	840	10
10/62		Стебник	2460	90
10/64		Трускавець	2030	20
10/66		Улично	3220	100
10/72		Вороблевичі	1800	5
10/74		Випучки/ Угартсберг	20	160
12/7	<i>Городенка</i>	Далешева	780	5
12/14		Ісаків	1175	5
12/16		Ясенів Пільний	1820	30
12/17		Колінки	910	5
12/27		Петрів	1480	5
12/38		Стрільче	2070	5
12/40		Торговиця Пільна	2420	5

13/1	<i>Городок</i>	Городок	4600	50
13/2		Янів	1000	20
13/5		Бартатів	690	10
13/6		Біла Гора/ Віссенберг	50	320
13/8		Брундорф	30	125
13/9		Бургталь	40	110
13/11		Черняни	550	10
13/13		Добростани	1620	30
13/15		Домажир	270	5
13/18		Ебенау	20	130
13/20		Гартфельд	80	310
13/26		Карачинів	750	20
13/27		Керниця	2280	30
13/29		Лелехівка	540	5
13/32		Любінь Великий	2620	20
13/37		Мшана	1400	5
13/39		Нойгоф	50	50
13/40		Оброшин	1040	10
13/45		Річичани	970	15
13/46		Роттенган	40	100
13/49		Стоділки	80	50
13/53		Шенталь	70	130
13/54		Тучапи	1510	5
13/56		Вальддорф	40	60
13/57		Великополе	1470	25
13/59		Волиця	990	5
13/60		Вороців	1400	5
13/62		Вишенька	5340	5
13/66		Завидовичі	1345	70
13/67		Зелів	545	5
13/69		Жбадин/ Кутенберг	190	15
13/70		Жорниська	390	5
14/27	<i>Ярослав</i>	Ніновичі	1750	10
14/38		Сурахів	1440	10
15/4	<i>Ясло</i>	Галбів	270	10
16/3	<i>Яворів</i>	Бердихів	615	10
16/15		Фельбах	5	140
16/20		Яжів Старий	3570	10
16/21		Кобильниця Руська	1360	60
16/22		Кобильниця Волоська	1750	30
16/26		Ляшки Яворівські	785	15
16/32		Мосберг	70	65
16/32a		Мосберг	60	5
16/32b		Бердікау	10	60
16/33		Мужиловичі	40	360

		Колонія		
16/34		Мужилівичі Народні	1080	70
16/35		Нагачів	2570	5
16/36		Новосілки	895	5
16/43		Рогізно	2180	20
16/47		Семирівка	600	10
16/53		Шкло	2230	10
16/54		Шумляв	60	150
16/62		Віжомля	1330	10
17/1	<i>Калуш</i>	Калуш	4350	450
17/23		Копанки	1500	90
17/23а		Копанки Старі	1490	70
17/23б		Копанки Колонія	10	20
17/27		Ляндестрой	30	450
17/29		Мостище	1550	10
17/33		Негівці	1430	5
17/33а		Негівці	1410	5
17/34		Новиця	3550	30
17/42		Ріп'янка	765	5
17/54		Томашівці	1950	20
17/57		Угартсталь	90	340
18/1	<i>Кам'янка- Струмилова</i>	Кам'янка- Струмилова	2240	100
18/5		Батятичі	3520	80
18/16		Гумниці	1010	15
18/19		Ягоня	20	80
18/25		Константівка	150	250
18/28		Лани Німецькі	10	100
18/30		Лапаївка	300	10
18/36		Милятин Старий	970	5
18/39		Незнанів	1650	20
18/45		Ріпнів	1350	10
18/46		Рожанка	70	375
18/48		Сапіжанка	10	430
18/61		Зубівміст	450	80
19/1	<i>Коломия</i>	Коломия	6600	1800
19/10		Ценява	780	20
19/11		Хлібичин Лісний	2400	20
19/24		Гвіздець Старий	1430	50
19/28		Кам'янки Малі	880	200
19/35		Корнич	2350	15
19/35а		Корнич	2000	15
19/41		Кулачківці	2030	10
19/41а		Кулачківці	1940	10
19/54		Підгайчики	2350	10
19/55		П'ядики	2030	30
19/56		Прикмище	615	5

19/57		Раківчик	1270	80
19/61		Селиська/Бредтгайм	180	540
19/62		Семаківці	2200	10
19/69		Св. Йосиф/Юзеф	50	10
19/73		Товмачик	2090	10
19/76		Турка	2730	110
19/80		Воскресінці	1600	10
20/1	<i>Копичинці</i>	Копичинці	3340	10
20/2		Хоростків	2750	10
20/12		Городниця	2015	5
21/1	<i>Коросно</i>	Барвінок	470	20
21/14		Зидрановка	940	40
22/1	<i>Косів</i>	Косів	3960	20
22/2		Кути	1550	430
22/23		Кути Старі	4880	20
22/36		Смодне	1010	5
24/6	<i>Лісько</i>	Бандрів Колонія	10	350
24/7		Бандрів Народній	1100	5
24/8		Береги Долішні	1030	220
24/41		Ялове	420	30
24/55		Літовиці	1240	10
24/89		Ропенка	810	10
24/101		Смерк	840	10
24/122		Товорильне	900	30
25/3	<i>Любачів</i>	Башня Долішня	1080	50
25/4		Башня Горішня	1170	30
25/8		Брусно Нове	500	10
25/11		Бургау	60	10
25/20		Фельзендорф	10	70
25/21		Фрайнфельд	80	70
25/25		Грушів	940	10
25/49		Олешичі	860	20
25/50		Олешичі Старі	1840	20
25/55		Райхау	5	50
25/59		Суша Воля	1690	5
26/1	<i>Львів-місто</i>	Львів	41900	3800
27/3	<i>Львів-повіт</i>	Винники	2600	300
27/4		Айнзідель	120	120
27/5		Басівка	150	5
27/12		Брюховичі	520	10
27/13		Бродки	890	5
27/15		Хоросно Нове	40	130
27/22		Давидів	190	10
27/25		Добряни	1000	30
27/26		Дорнфельд	160	570
27/27		Дубляни	600	10
27/28		Фалькенштайн	180	180
27/34		Глинна	280	20

27/37		Гонятичі	500	5
27/38		Горбачі	940	5
27/44		Кагуїв	495	10
27/45		Кальтвасер	100	60
27/49		Кожичі	580	10
27/50		Красів	640	20
27/53		Кучаїв	430	5
27/56		Лінденфельд	20	120
27/57		Лісневичі	1100	10
27/59		Луб'яне	600	15
27/60		Лисиничі	950	10
27/61		Малехів	840	10
27/63		Містки	920	10
27/65		Милятичі	230	10
27/67		Нагірняни	260	10
27/69		Новосілки	180	20
27/71		Острів	1380	30
27/78		Підтечне	260	5
27/86		Пикуловичі	1170	40
27/87		Райхенбах	100	130
27/89		Ременів	1660	5
27/93		Розенберг	70	90
27/95		Рудно	620	20
27/99		Скнилів	930	30
27/109		Товщів	600	10
27/110		Вербіж	1380	5
27/112		Вовків	180	5
27/115		Заргіря	210	20
27/116		Загородки	70	35
27/124		Зимна Вода	30	60
28/18	<i>Мостиська</i>	Дидятичі	1060	5
28/70		Вивчищовичі	1480	10
29/1	<i>Надвірна</i>	Надвірна	4400	200
29/2		Делятин	5600	30
29/6		Битьків	3020	40
29/12		Фитьків	1210	5
29/14		Грабовець	1860	70
29/17		Яблониця	2200	10
29/25		Ланчин	4190	20
29/30		Майдан Середній	1800	10
29/34		Монастирчани	1600	100
29/35		Микуличин	4070	20
29/39		Парищі	1800	5
29/40		Пасічна	4020	60
29/42		Пнів'є	5200	10
29/43		Пороги	3300	20
29/45		Раковець	1375	5
29/46		Росільна	3150	30

29/48		Солотвина	1990	50
29/49		Старуня	2930	30
29/50		Стримба	1350	10
29/51		Татарів	630	10
29/52		Терновиця Лісна	970	30
29/53		Велесниця	560	10
29/55		Ворохта	900	10
29/57		Заріччя	1290	10
29/58		Зелена	4420	30
29/58a		Зелена	3680	10
29/58b		Рафайлова	270	20
29/59		Жураки	1900	20
32/1	<i>Перемишль</i>	Перемишль	7230	100
33/1	<i>Перемишляни</i>	Перемишляни	1450	100
33/3		Бачів	910	20
33/12		Добряничі	630	130
33/18		Якторів	1460	10
33/27		Кимир	450	270
33/29		Ліденці	920	15
33/32		Липівці	1590	180
33/33		Майдан Липовецький	110	50
33/44		Подусільна	1310	40
33/46		Полюхів Малий	545	20
33/60		Унтервальден	60	460
33/61		Ушковичі	770	40
34/2	<i>Підгайці</i>	Бекерсдорф	40	400
34/55a		Вишнівчик	1120	15
34/57		Зарваниця	840	20
35/1	<i>Радехів</i>	Радехів	1930	70
35/2		Лопатин	1700	20
35/6		Холоїв	3400	50
35/8		Ганунин	50	100
35/11		Йозефів/Юзефів	10	270
35/15		Ляшків	1750	10
35/16		Майдан Старий	470	5
35/20		Мирів	-	140
35/21		Немилів	940	5
35/22		Нестаничі	1240	30
35/24		Оглядів	1370	10
35/27		Павлів	1090	10
35/28		Ператин	860	70
35/30		Полове	590	10
35/31		Романівка Стоянівська	10	70
35/35		Сабінівка	130	50
35/38		Сішно	1380	180
35/40		Статин	410	240

35/41		Стоянів	2600	50
35/50		Увин	750	10
35/51		Вілька Сішнянська	140	80
35/53		Витків Новий	1040	10
35/54		Витків Старий	760	10
36/3	<i>Рава Руська</i>	Угнів	1400	20
36/4		Айнзінген	35	260
36/6		Біла	1480	10
36/7		Брукенталь	15	350
36/8		Хлівчани	2650	20
36/9		Хоронів	490	20
36/11		Хоронів	490	20
36/12		Домашів	1240	20
36/16		Гребенне	1420	10
36/20		Йосифівка/ Йозефінендорф	5	70
36/23		Карів	1970	10
36/29		Любича Камеральна	2130	20
36/36		Михайлівка	20	245
36/40		Остобіж	590	30
36/46		Прісся	530	5
36/48		Рата	100	20
36/51		Салаші	1420	5
36/54		Смолин	2940	150
36/63		Улицько Зарубане	790	10
36/66		Верхрата	3500	25
37/23	<i>Рогатин</i>	Фирліїв	1160	10
37/57		Обелничі	640	5
37/69		Потік	770	5
37/ 69а		Потік	760	5
37/85		Свистільники	1870	10
37/95		Зеланів	1100	30
37/99		Жовчів	1210	30
38/2	<i>Рудки</i>	Комарно	2200	10
38/3		Андріянів	250	5
38/14		Чуловичі	640	10
38/19		Горожанна Велика	2340	10
38/36		Купновичі Нові	30	230
38/39		Ляшки Завязані	1340	5
39/1	<i>Самбір</i>	Самбір	4150	50
39/13		Бірничі Нові	40	190
39/14		Бірничі Старі	340	80
39/26		Дубляни	800	70
39/30		Глинне	200	30
39/36		Кашнів	80	500
39/42		Кранцберг	35	295
39/43		Кружики	460	100

39/53		Луневичі	120	40
39/61		Нойдорф/Задністрія	30	140
39/74		Сілець	800	5
39/81		Стрільбичі	1870	5
39/92		Ваньовичі	1050	30
39/98		Воля Коблянська	1185	20
40/19	<i>Сянік</i>	Дубрівка Польська	60	5
40/62		Половці	70	35
40/102		Вислок Великий	2930	30
42/1	<i>Снятин</i>	Снятин	5050	450
42/27		Стецева	3820	10
43/1	<i>Сокаль</i>	Сокаль	3050	50
43/12		Хлоп'ятин	445	5
43/13		Хоробрів	820	10
43/48		Опільсько	860	5
43/63		Рожджалів	1100	10
43/72		Стенятин	1990	20
43/81		Торки	750	10
43/99		Збоїська	50	160
44/1	<i>Станиславів</i>	Станиславів	12000	2000
44/2		Богородчани	1800	10
44/3		Галич	2300	140
44/24		Горохолина	3830	250
44/42		Лисець	1180	30
44/55		Пациків	1390	10
44/80		Тисьменчани	2830	20
44/81		Угорники	1455	20
44/81a		Угорники	1455	20
44/91		Забереже	1120	5
44/93		Залуква	2060	60
45/1	<i>Стрий</i>	Стрий	9200	600
45/2		Сколе	2350	400
45/3		Аннаберг	10	250
45/5		Баличі Подорожні	1275	5
45/7		Братківці	1680	20
45/7a		Братківці	1680	20
45/7b		Жежава/Міртуки	40	30
45/8		Бригідин/Бригідау	90	935
45/11		Ходовичі	720	20
45/13		Дашава	1170	40
45/13a		Дашава	1130	20
45/13b		Дашава Корчунок	40	20
45/15		Дідушичі Великі	2145	10
45/16		Добрівляни	755	20
45/17		Добряни	1385	15
45/18		Довге	770	10
45/19		Довголука	1100	25
45/20		Дуліби	1455	140

45/21		Фалиш	640	5
45/22		Фаліцієнталь	20	680
45/23		Гельзендорф	90	380
45/25		Голобутів	980	20
45/28		Грабовець Стрийський	985	350
45/32		Юсептичі	1010	20
45/35		Карлсдорф	-	325
45/37		Кавсько	1660	10
45/38		Климець	660	70
45/40		Комарів Руський	585	50
45/42		Корчин Рустикальний	1200	30
45/44		Коростів	930	10
45/47		Крушельниця Шляхетська	760	5
45/49		Лавочне	1090	50
45/50		Любінці	780	10
45/55		Лисятичі	2305	15
45/56		Лисовичі	2140	50
45/57		Манастирець	540	20
45/59		Моршин	510	10
45/60		Нежухів	1270	20
45/61		Нинів Долішній	1000	40
45/62		Нинів Горішній	470	90
45/63		Олексичі Старі	870	80
45/63a		Олексичі Старі	605	80
45/63b		Ярушичі	265	20
45/64		Опорець	1070	5
45/67		Пехерсдорф	10	230
45/68		Підгірці	670	10
45/69		Підгородці	2510	30
45/70		П'ятничани	740	5
45/74		Пикуничі	660	10
45/79		Семигинів	1280	50
45/80		Сіхів	1815	20
45/82		Сморже Долішнє	550	230
45/83		Сморже Містечко	40	10
45/84		Соколів	-	10
45/86		Станьків	880	5
45/92		Синевідсько Вижнє	4110	20
45/95		Труханів	1390	30
45/97		Тухолька	940	190
45/100		Угерсько	930	90
45/101		Угольна	745	15
45/103		Верчани	1240	40
45/104		Вівня	775	5
45/105		Воля Довголуцька	555	20

45/106		Воля Задеревацька	1120	5
45/107		Волосянка	1670	5
45/110		Завадів	880	90
45/ 110a		Завадів	870	80
45/ 110b		Райнів	10	10
45/111		Жулин	1200	40
47/1	<i>Тернопіль</i>	Тернопіль	7200	150
47/1a		Тернопіль	5320	150
47/6		Біла	870	10
47/41		Конопківка	140	130
48/1	<i>Товмач</i>	Товмач	2050	50
48/2		Отинія	1650	280
48/2a		Отинія	1630	20
48/2b		Мількусдорф	20	260
48/3		Тисьмениця	5040	30
48/6		Богородичин	330	20
48/10		Буківна	735	5
48/10a		Буківна	715	5
48/26		Константинівка	10	150
48/32		Ляцьке Шляхетське	2490	150
48/32b		Ситаверівка	10	150
48/37		Нове Село / Нойдорф	20	100
48/39		Нижнів	3880	5
48/39a		Нижнів	3230	5
48/55		Струпків	1485	5
49/1	<i>Турка</i>	Турка	4500	50
49/7		Бориня	1720	150
49/30		Яблінка Нижня	2340	5
49/69		Росохач	830	10
49/70		Розлуч	1360	60
49/92		Вовче	2720	70
49/94		Висіцько Нижнє	1680	10
50/1	<i>Заліщики</i>	Заліщики	1350	50
53/12	<i>Золочів</i>	Брониславівка	170	180
53/29		Юськовичі	1550	5
53/36		Кропивна	590	5
53/49		Ожидів	2195	190
53/49a		Ожидів	2165	15
53/49b		Ангелівка	30	175
53/66		Соболівка	30	70
53/86		Зарваниця	270	10
54/1	<i>Жовква</i>	Жовква	3100	50
54/6		Блищиводи	855	5
54/12		Дальнич	700	25
54/18		Федеве Село/	50	170

		Теодорсгоф		
54/20		Глинсько	1620	5
54/26		Красичин	70	110
54/31		Купичволя	1010	40
54/34		Мацошин	1180	5
54/36		Мервичі	800	200
54/39		Мокротин Колонія	20	170
54/50		Пили	690	10
54/54		Скварява Стара	530	50
54/56		Сопошин	1020	20
54/60		Туринка	3120	80
54/62		Візенберг	20	580
54/66		Замочок	1710	10
54/69		Желдець	1970	50
54/70		Жовтанці	4210	10
55/1	<i>Жидачів</i>	Жидачів	2150	40
55/13		Деменка Надністрянська	310	5
55/18		Ганівці	435	5
55/23		Ізидорівка	630	240
55/32		Ляховичі Зарічні	1430	5
55/33		Любша	980	130
55/36		Махлінець	20	530
55/39		Мазурівка	335	80
55/42		Млинці	630	10
55/44		Нове Село	210	735
55/44a		Нове Село	200	510
55/44b		Корнилівка	10	225
55/46		Облазниця	630	220
55/52		Розвадів	2360	10
55/54		Рудники	2250	10
55/57		Сулятичі	1845	5
55/64		Волцінів	790	5
55/71		Жишава	720	10

Упорядковано за джерелом:

Кубійович В. Етнічні групи південнозахідньої України (Галичини) на 1.1.1939 (р.). Національна статистика Галичини.- Мюнхен, 1983

Табл. VIII

**ЕТНІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ ПОЛЬЩІ
у 1931 р.**

№ п/п	Національність	Абсолютне число	Число у відсотках, %
1	Поляки	20644000	64
2	Українці	5114000	16
3	Євреї	3114000	10
4	Білоруси	1954000	6
5	Німці	780000	3
6	Інші (росіяни, литовці, словаки, вірмени, татари)	310000	1
7	РАЗОМ	31916000	100 %

Подано за джерелом:

Dobroszycki L., Kirshenblatt-Gimslett B.

Image before my eyes a photographic history of Jewish life in Poland, 1864-1939.

- New-York, 1939. – S. 259

Табл. IX

НАСЕЛЕННЯ ПОЛЬЩІ В 1900, 1921, 1931, 1936 РР.

№ п/п	Воєводства (число в млн.)	1900	30.09.1921	9.12.1931	1.01.1936
1	Центральні	10,3	11,3	13,5	14,1
2	Східні	4,6	4,2	5,6	5,9
3	Західні	3,4	4,1	4,5	4,8
4	Південні	7,2	8,5	8,5	9,0
5	Загальна кількість	25,5	27,2	32,1	33,8

Подано за джерелом:

Mały Rocznik Statystyczny. 1936. – Warszawa, 1936. – S. 8, Tabl. 3

**Від упорядника:
бібліографічні посилання**

1. Німці на Україні // Енциклопедія українознавства: Словникова частина. – Т. 5 [Мі-Пе]. - Париж-Нью Йорк-Мюнхен, 1966. – С. 1768-1774; Вівчарик М. Німці // Малий словник історії України. – К., 1997. – С. 275; Колонисты // Словарь исторических терминов / Сост. В.С. Симаков. – СПб., 1998. – С. 117; Volksdeutsche // Bertelsmann Lexikon Geschichte. [Hgg] vom Lexikon-Institut Bertelsmann. – Gütersloh: Bertelsmann Lexikon Verlag, 1991. – S. 791; Europa nach dem 1.Weltkrieg (1918-1937). [Hgs] von Prof. Dr. Hans-Erich Steier. – Berlin-Hamburg-München-Kiel-Darmstadt, 1965. – S. 148
2. Німці в Україні. 20-30-ті рр. ХХ ст.: Збірник документів державних архівів України / Упор. Л.В. Яковлева, Б.В. Чирко, С.П. Пишко. – К.: Ін-т національних відносин і політології, Ін-т історії України НАН України; Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, 1994. – 244 с.; Кудряченко А.І., Кулініч І.М., Хохлачов В.В. Вихідці з німецьких земель на теренах України: минуле та сьогодення [Die deutschen Aussiedlern auf dem territorium der heutigen Ukraine: Vergangenheit und Gegenwart]. – К.: Наукова думка, 1995. – 76 с.
3. Відділ рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника НАН України (далі – ВР ЛНБ). – Ф. 141, оп. 1, спр. 830, 873, 1074, 1208, 1254, 1792, 2095, 2102, 2193, 2197, 2431
4. Там само. – Ф. 144, оп. 2, спр. 24, 26, 36, 44; оп. 6, спр. 4
5. Центральний державний історичний архів України у Львові (далі - ЦДАІЛ). – Ф. 146 [Галицьке Намісництво, 1772-1921 рр.]. – Оп. 8. – Спр. 3693
6. Там само. – Ф. 146, оп. 25, спр. 1618, 1627, 2030, 2186, 2219, 2242, 2402, 2473, 2475, 2583, 2622, 2808, 3693,4403,4707
7. Там само. - Оп. 66, спр. 4, 115, 240, 343м, 1436, 1520-1525, 1698, 1740-1741, 1780-1783, 1878-1895
8. Там само. - Ф. 179 [Кураторія Львівського шкільного округу, 1889-1939 рр.], оп. 2, од. зб. 1, 4, 12, 47, 70, 118, 224, 281, 300, 422, 423, 461, 547, 749, 859, 949, 997, 1045, 1310, 1324, 1373, 2732, 4702, 4708, 4862, 4975, 4976, 4984, 5707
9. Там само. – Ф. 427 [Правління євангелістської церковної громади у Львові, 1678-1939 рр.], оп.1-4, од. зб. 2031
10. Там само. – Ф. 863 [Спілка німців-християн Галичини, 1907-1932 рр.], од. зб. 80
11. Державний архів Львівської області (далі - ДАЛО). – Ф. 110 [Львівське гродське староство], оп. 1
12. Archiwum Panstwowej w Przemyslu [Державний архів у Перемишлі] (далі – ДАП). - Ф. 801 [Західний сеньйорат Євангелістської Церкви Аугсбурзького і Гельвецького віровизнання у Польщі, 1919-1939 рр.], спр. 1-6
13. Там само. – Ф. 151 [Середньогалицький Сеньйорат у Гартфельді, 1912-1937 рр.], 44 спр.
14. Кулініч І.М. Українсько-німецькі історичні зв'язки. – К.: Наукова думка, 1969. – 276 с.; Макарчук С.А. Этносоциальное развитие и национальные отношения на западноукраинских землях в период империализма. – Львов: Вища школа, 1983. – 256 с.;
15. Кубійович В. Етнічні групи Південнозахідньої України (Галичини) на 1.1.1939 [р.]: Національна статистика Галичини. – Мюнхен, 1983. – 175 с.; Das Deutschtum im Ausland; eine systematische Zusammenstellung der im Gesamtkatalog der Preußischen wissenschaftlichen Bibliotheken verzeichneten Schriften 1900-1923. - Berlin: Preußische Staatsbibliothek, 1925; Wilhelm F. und Kallbrunner J. Quellen zur deutschen Siedlungsgeschichte in Südosteuropa (Ansiedlerliste des Wiener Hofkammerarchivs). - München, 1932. - 461 s. Die polnischen Greuelthaten an den Volksdeutschen in Polen, im Auftrage des Auswärtigen Amtes zusammengestellt, bearbeitet und herausgegeben. - Berlin: Volk und Reich, 1940; Doroschenko D. Die Ukraine und Deutschland. Neun Jahrhunderte Deutsch-Ukrainischer Beziehungen; In: Studien zu Deutsch-Ukrainischen Beziehungen. - München, 1994. Nr. 1/1994. - S. 217-234
16. Дедикаева Л. Закономірності розселення німецьких колоністів в Галичині і зміни в міжвоєнний період (1918-1939) // Німецькі колонії Галичини. Матеріали: доповіді і повідомлення Міжнародного наукового семінару [далі-*НКГ*]. – Львів: Манускрипт, 1996. – С. 292-296; Кочержук М. Особливості вивчення німецьких колоній на Коломийщині (за матеріалами наукового проекту ЕС) // Матеріали Х-ої наукової сесії НТШ. – Львів-Коломия, 1999. – С. 44-45; Oleschko O. Historischer und architektonischer Wert der planmäßigen

- Siedlungsstrukturen der deutschen Kolonien im Raume Zovkva (Zotkiew) // Zeiweiser der Galiziendeutschen [ZGD]. - 1999. - S. 103-117; Сіреджук П. Багінберг // Енциклопедія Коломийщини. – Коломия, 1998. – Зш. 2. – С. 13-15
17. Bierschenk Th. Die deutsche Volksgruppe im Versailer Polen, 1919-1939 // ZGD. – 1965. – S. 17; Breyer R. Deutschland, Polen und die deutsche Minderheit zwischen den Weltkriegen // ZGD. - 1953. - S. 14; Breyer R. Die Deutsche Volksgruppe in Polen im Spannungsfeld der deutsch-polnischen Beziehungen, 1919-1939 // ZGD. - 1953. - S. 26; Rautenberg H.-W. Neue Forschungsergebnisse auf dem Gebiet der bereits bekannten ehemaligen deutschen Siedlungen in Galizien // ZGD. – 1999. – S. 1-11; Zarnowski J. Bourgeoisie, Kleinbürgertum und Intelligenz in der sozialen Struktur und im politischen Leben Polens 1918-1939 // Jahrbücher für Geschichte Osteuropas. - 1990. - Band 38, Heft 3. - S. 417-426
  18. Bill J. Die kirchlichen Verhältnisse der deutschen Katholiken in Galizien // Heimat Galizien. Ein Gedenkbuch / Zusammengestellt von Julius Krämer [Hgg] vom Hilfskomitee der Galiziendeutschen. - Stuttgart-Bad Cannstatt, 1965. - S. 161-167; Bizanz Ph.-W. Das Deutsche Handwerk in Galizien // Ibid. - S. 339-344; Höhn L. Das deutsch-evangelische Privatvolkschulwesen in Galizien // Ibid. - S. 177-194; Kuhl W. Die Siedlungsformen der deutschen Kolonien in Galizien // Ibid. - S. 60-67; Ladenberger E. Die kirchenpolitische Entwicklung in Polen von 1918 bis 1939 mit besonderer Berücksichtigung der Evangelischen Kirche A. und H.B. in Galizien // Ibid. - S. 119-128
  19. Heimat Galizien im Bild / Redigiert von Josef Lanz und Rudolf Unterschütz. In: Heimatbuch der Galiziendeutschen. - Teil III. - Stuttgart-Bad Cannstatt, 1983. - 328 s.; Hennig J., Unterschütz P., Unterschütz R. Brigidau mit seinen Filialgemeinden Gassendorf und Neudorf [Hgg] Hilfskomitee der Galiziendeutschen A. u. H. B. im Diakonischen Werk der EKD. – Stuttgart, 1987. – 319 s.
  20. Register für den Zeitweiser der Galiziendeutschen, 1956-1996 (und) von Beiträgen galiziendeutscher Themen und Autoren aus anderen Publikationen [Zus.] von Theodor Götz und Erich Müller. (6. м.); Galizien Erzählt: Heimatbuch der Galiziendeutschen. – Teil IV. / Redigiert von Rudolf Mohr. - Stuttgart-Bad Cannstatt, 1990
  21. Bechtloff K. Episoden am Rande der Umsiedlung, 1939/40 // ZGD. - 1954. - S. 5; Butz E. Von Lager zu Lager // ZGD. - 1994. - S. 201; Fries J. Lebensformen deutscher Siedler in Ostgalizien // ZGD. - 1971. - S. 38; Götz Th., Müller E. Ukrainische Abhandlungen über das Deutschtum in Ostgalizien // ZGD. - 1998. - S. 187-190; Hennig J. Brigidau, eine Ausbildungsstätte für Triviallehrer // ZGD, 1970. -S. 76; Hennig J. Neudorf (1783-1940), ein Hort echter Toleranz // ZGD. - 1992. - S. 66; Kohl Ph. Geschichte der evang. Kirchengemeinde Kolomea-Baginsberg // ZGD. - 1976. - S. 40; Krämer J. Geschichte und Leistung der deutschen Heimatvolkshochschule in Dornfeld (1921-1932) // ZGD. - 1987. - S. 33; Müller E. Die Sowjetisierung Ostpolens und Schicksal der dort verbliebenen Bevölkerung in den Jahren 1939-1941 // ZGD. - 1992. - S. 22; Müller E. Das kirchliche und schulische Leben in der deutsch-katholischen Siedlungen Galiziens // ZGD. - 1994. - S. 87-95; Müller S. Briefe zur Vorgeschichte des Bundes der christlichen Deutschen in Galizien // ZGD. - 1962. - S. 49-55; Peiker R. Kulturarbeit der Deutschen in Galizien zwischen den beiden Weltkriegen (1919-1939) // ZGD. - 1977. - S. 1; Rech F. Die Bolische Schütze in Brigidau // ZGD. - 1975. - S. 84-85; Seefeldt F. Die Dornfelder Heimvolkshochschule, 1921-1932 // ZGD. - 1963. - S. 66
  22. Bollenbach Ph. Zu Besuch in Josefsberg // Galizien Erzählt, 1990 [дали-GE]. - S. 27-31; Görz K. Die Gelseldorfer Kirchenglocke // Ibid. - S. 36-37; Haser G. Schicksalsschwere Septembertage 1939 in Duliby/Stryj // Ibid. - S. 457-461; Koch E. Ich besuchte die Dornfelder Volkshochschule // Ibid. - S. 41-44; Planner-Petelin R. Ukrainische Weihnacht // Ibid. - S. 518-521; Walach J. Begräbnis in Mikulsdorf // Ibid. - S. 58-59
  23. Schreyer E. Vor 200 Jahren – aus der Pfalz nach Galizien // Das heilige Band der Galiziendeutsche (mit regelmäiger Beilage der Wechsel-Warthe) [дали - DhB]. – 1982. – Nr. 12; Schick H. Leidensweg eines deutsch-galizischen Lehrers im Osten 1945 // DhB. – 1985. – Nr. 8; Schankweiler E. Von der Auswanderung aus Rheinland/Pfalz der 1780er Jahre bis zur Ansiedlung in Galizien // DhB. – 1995. – Nr. 12; Fuhr F. Und wieder sind Galiziendeutsche im Vorkarpatenland // DhB. – 1996. - Nr. 7/8; Müller M. Das ostgalizische Dorf Einsingen heute // DhB. – 1997. – Nr. 4; Die Polonisierung der deutsch-katholiken Schulen am Beispiel der Gemeinde Falkenberg // DhB. – 1997. – Nr. 12; Legende zu den Gebäuden der Zöcklerschen Anstalten in Stanislaw, 1896-1939 // DhB. – 1999. – Nr. 1; Wuschke E. Galizian german protestants in Volhynia // DhB. – 1999. – Nr. 3; Müller E. Das galiziendeutsche Schulwesen als Thema der Kulturtagung des Hilfskomitees // DhB. – 1999. – Nr. 7/8
  24. Horak S. Poland and her national minorities, 1919-1939: A Case Study. - New-York: Vantage Press, 1961. - 259 p.; Kubijovych V. Western Ukraine within Poland, 1920-1939 (Ethnic

- Relationships). - Chicago: Ukrainian Research & Information Institute, 1963. – 32 p. Buchsweiser M. Volksdeutsche in der Ukraine am Vorabend und Beginn des Zweiten Weltkriegs - ein Fall doppelelter Loyalität?; In: Schriftenreihe des Instituts für Deutsche Geschichte Universität Tel Aviv, 7. - Gerlingen: Bleicher Verlag, 1984. - 499 s. Jacobmeyer W. Die deutsche-polnische Beziehungen in der Neuzeit als Konfliktgeschichte; In: Polen und Deutschland. Nachbarn in Europa. - Hannover, 1995. - S. 17-33; The German Fifth Column in Poland (published for the Polish Ministry of Information). - London: Hutchinson [foreword 1940]
25. Докл. див.: Müller E. Das Galiziendeutsche Heimatarchiv (Vorgeschichte, Entstehung, Aufgabe) // ZGD. - 1998. - S. 53-60
  26. Beck-Vellhorn E. Volkslieder aus deutschen Siedlungen in Galizien: Manuskript aus dem Heimatarchiv der Galiziendeutschen in der Heimatstelle Pfalz in Kaiserslautern; Ibid. Deutsche Volkstänze aus Galizien. – Kassel: Bärenreiter Verlag (б. р.)
  27. Басай О. Самоврядування на західноукраїнських землях у 1921-1939 рр. // Українсько-польські відносини у Галичині в ХХ ст: Матеріали Міжнародної конференції. - Івано-Франківськ, 1997.- С. 262-264; Драк М. Німецьке населення Східної Галичини: розселення та зміни кількісного складу (1772-1857) // НКГ. – Львів, 1996. – С. 57-67; Обідняк М. Історичні передумови та мотиви активізації українсько-німецьких взаємин // НКГ. – С. 259-265; Сіреджук П. Німецька колонізація Прикарпаття (кінець 18 – початок 20 ст.) // НКГ. – С. 75-79; Його ж. Джерела до історії німецької діаспори в Східній Галичині кінця 18 – 19 ст. // Рукописна україніка у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України та проблеми створення інформаційного банку даних / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 20-21 вересня 1996 р. – Львів, 1999. – С. 380-389; Штойко П. Географія німецьких колоній у Галичині кінця 18 – початку 20 століть // НКГ. – С. 68-74
  28. Етнографічна карта південнозахідної України (Галичини) [Етнографічний склад людности Галичини на 1.1.1939 (р.)] / Упор. В. Кубійович. –München: Zeichnung, Reproduktion und Druck Karl Wenschow GmbH, 1983 (М.: 1:250.000); Картосхема німецьких поселень Галичини [в сучасних межах території України] кін. XVIII-поч. ХХ ст. (упор. П. Штойко) // НКГ. – С. 73; Система розміщення опорних центрів розселення німецьких колоністів по повітах Львівського воєводства [станом на 1921 р.] (упор. Л. Дедикаєва) // Там само. – С. 295
  29. Die deutschen Siedlungen in Galizien. Stand 1939 / Gezeichnet von R. Unterschütz; In: Heimatbuch der Galiziendeutschen. - Teil III. - Stuttgart-Bad Cannstatt, 1983 (М.: 1:1000.000)
  30. Multikulturelle Gesellschaften in der Westukraine: gestern und heute / Redaktion, Regie - Dr. J.Wurster, Kamera – J. Koch, Videografik-Design – J. Bethke; - FernUniversität; 1997 (Nr. 76872-1-01-C 1)

* Під поняттям *Галичина* ми розуміємо історичну назву регіону, що обіймає південно-західну частину України в сточищі горішнього і середнього Дністра, горішнього Прута, горішнього Західного Бугу і в більшій частині сточища Сяну. Історична назва походить від міста Галича, столиці Галицько-Волинської держави (пізніше, королівства), яке 1141 р. стало центром Галицького князівства. – *Упор.*

РЕКОМЕНДОВАНЕ ЧИТАННЯ
 про німецькі колонії Галичини *міжвоєнного* періоду
 іноземними мовами

Quellenverzeichnis:

Bayerische Staatsbibliothek, München: *Galizien, 1919-1939*; Titel zur anzeige max. 300; Stichwort Galizien 104; Schlagwörter 258

Das Deutschtum im Ausland; eine systematische Zusammenstellung der im Gesamtkatalog der Preußischen wissenschaftlichen Bibliotheken verzeichneten Schriften 1900-1923. - Berlin: Preußische Staatsbibliothek, 1925.

Wilhelm, F. und Kallbrunner, J. Quellen zur deutschen Siedlungsgeschichte in Südosteuropa (Ansiedlerliste des Wiener Hofkammerarchivs). - München, 1932. - 461 s.

Literatur:

Bachmann, Lucy. Schicksal der Familie Bachmann unter sowjetische Besatzung, in *GE*. - S. 469-479

Bill, Johann. Die kirchlichen Verhältnisse der deutschen Katholiken in Galizien, in *HG*. - S. 161-167

Bill, Johann. Die Schulischen Verhältnisse in der deutsch-katholiken Siedlungen, in *HG*. - S. 205-215

Bizanz, Philipp W. Das Deutsche Handwerk in Galizien, in *HG*. - S. 339-344

Bollenbach, Philipp. Zu Besuch in Josefsberg, in *GE*. - S. 27-31

Braun, Fritz. Die Herkunft der josefischen Siedler Galiziens, in *HG*. - S. 51-59

Ditz, Fritz. Die Schule in Ludwikowka, in *HG*. - S. 218-219

Görz, Karl. Die Gelsendorfer Kirchenglocke, in *GE*. - S. 36-37

Haser, Gisela. Unser Stryjfluß, in *GE*. - S. 37-38

Haser, Gisela. Schicksalschwere Septembertage 1939 in Duliby/Stryj, in *GE*. - S. 457-461

Hexel, Philipp. Erlebnisse eines Kriegsgefangenen, in *GE*. - S. 415-419

Höhn, Leopold. Das deutsch-evangelische Privatvolkschulwesen in Galizien, in *HG*. - S. 177-194

Höhn, Leopold. Der Große Brand in Josefsberg, in *GE*. - S. 31-33

Karasek, Alfred. Burchenbünde und - reche in der Pfälzersiedlungen Galiziens (gekürzt), in *GE*. - S. 75-82

Koch, Elfriede. Ich besuchte die Dornfelder Volkshochschule, in *GE*. - S. 41-44

Kuhl, Walter. Das Deutschtum Galiziens bis 1772, in *HG*. - S. 21-35

Kuhl, Walter. Das deutsche Siedlungswerk in Galizien in der österreichischen Zeit, in *HG*. - S. 35-50

Kuhl, Walter. Die Siedlungsformen der deutschen Kolonien in Galizien, in *HG*. - S. 60-67

Kuhl, Walter. Die deutsche Auswanderung aus Galizien, in *HG*. - S. 76-80

Kuhr, Hans. Vom Wirken galiendeutscher Pfarrer und Lehrer außerhalb unserer Siedlungen, in *HG*. - S. 251-252

Kolmer, Siedmund. Der Kampf um die deutsche Schule in Mariahilf, in *HG*. - S. 215-218

Kolmer, Siedmund. Aus der Arbeit der Wanderleher, in *HG*. - S. 219-223

Kolmer, Sidmund. Werden und Vergehen der Sprachinsel Mariahilf, in *HG*. - S. 294-299

Ladenberger, Emil. Die kirchenpolitische Entwicklung in Polen von 1918 bis 1939 mit besonderer Berücksichtigung der Evangelischen Kirche A. und H.B. in Galizien, in *HG*. - S. 119-128

Lanz, Josef. Das Lebensbild der deutschen Siedlungen in Galizien, in *HG*. - S. 316-320

Launhardt, Franz. Aus meinen Erlebnissen im Weltkrieg, in *GE*. - S. 405-410

Lempp, Wilfried. Die Zöcklerschen Anstalten in Stanislaw, in *HG*. - S. 143-148

Mach, Edeltrand. Unser Alltag daheim, in *GE*. - S. 69-74

Meltzer, Wilhelm. Galizien, Land und Leute, in *HG*. - S. 9-19

- Meltzer**, Wilhelm. Die Ostnamen der deutschen Siedlungen in Galizien, in *HG*. - S. 82-86
- Meltzer**, Wilhelm. Das Städtliche Deutschtum im Galizien, in *HG*. - S. 87-91
- Müller**, Sepp. Das Zusammenleben von Deutschen und Nichtdeutschen in Galizien, in *HG*. - S. 253-260
- Müller**, Sepp. Der Volkstumskampf, in *HG*. - S. 264-274
- Müller**, Sepp. Die Volksgruppe und der Nationalsozialismus, in *HG*. - S. 303-309
- Müller**, Sepp. Die galiziendeutschen Genossenschaften, in *HG*. - S. 347-351
- Niemczyk**, Rudolf. Der Deutsche Wohlfartsdienst in Galizien, in *HG*. - S. 300-302
- Planner-Petelin**, Rose. Ukrainische Weihnacht, in *GE*. - S. 518-521
- Rupp**, Richard. Die Leistungen der deutschen Landwirtschaft in Galizien, in *HG*. - S. 323-336
- Sehweitzer**, Heirich (Zus). Verzeichnis der evangelischen Gemeinden A. und H.B. und ihrer Seelsorger nach dem Stand von 1939, in *HG*. - S. 128-129
- Schmelzer**, Stanislaus. Arbeit und Brauchtum in Teresowka, in *GE*. - S. 141-143
- Schneeberger**, Robert. Wie ich den Polenfeldzug erlrbte, in *GE*. - S. 461-463
- Strobal**, Johann. Das innere Leben der Evangelische Kirche in Galizien, in *HG*. - S. 130-141
- Tramer**, Martha. Einige Erinnerungen und Berichte zum Rückzug der Polen aus Galizien im Herbst 1939, in *GE*. - S. 466-468
- Unterschütz**, Peter. Mein Pfingstritt in Brigidau, in *GE*. - S. 123-126
- Walach**, Johannes. Begräbnis in Mikulsdorf, in *GE*. - S. 58-59
- Wendelberger**, Eduard. Hochzeit in Ludwikowka, in *GE*. - S. 85-97
- Wagner**, Viktor. Unsere Siedlung im Ersten Weltkrieg, in *HG*. - S. 101-107
- Wagner**, Viktor. Zu Gast an schesischen Bildungsanstalten, in *HG*. - S. 230-234
- Wagner**, Oskar. Die Evangelische Kirche A. und H.B. in Galizien und der ukrainische Protestantismus, in *GE*. - S. 173-176
- Wagner**, Oskar. Wege und Schicksale der pfälzischen Auswanderer in Galizien und der Bukowina, in *GE*. - S. 5-15
- Wagner**, Frieda. Wie ich mit der Ukrainern Freundschaft schloß, in *HG*. - S. 260-261
- Walloschke**, Rudolf. Die evangelischen Gemeinden in Galizien und ihre kirchliche Entwicklung von 1772 bis 1918, in *HG*. - S. 109-119
- Zöckler**, Lillie. Kirchliche Mädchen- und Frauenarbeit in Galizien, in *HG*. - S. 149-151
- Bücher, Artikel:**
- Aßman**, Emil. Deutsche Handschriften des Mittelalters in Galizien, *ZGD*, 1955. - S. 71
- Bechtloff**, Katharina. Episoden am Rande der Umsiedlung, 1939/40, in *ZGD*, 1954. - S. 5
- Bierschenk**, Theodor. Die deutsche Volksgruppe im Versailer Polen, 1919-1939, in *ZGD*, 1965. - S. 17
- Bierschenk**, Theodor. Die deutsche politische Organisationen in Polen, 1919-1939, in *ZGD*, 1986. - S. 22
- Bierschenk**, Theodor. Die deutsche Volksgruppe in Polen, 1919-1939, in *ZGD*, 1987. - S. 27
- Bill**, Johann. Schule in Pöchersdorf (Schule, Jugend und deutsches Leben in Pöchersdorf), in *ZGD*, 1962. - S. 86-89
- Bredetzky**, Samuel. Historisch-statistische Betrag zum deutschen Kolonialwesen in Europa nebst einer kurzen Beschreibung der deutschen Ansiedlungen in Galizien. - Brünn, 1912
- Breyer**, Richard. Deutschland, Polen und die deutsche Minderheit zwischen den Weltkriegen, in *ZGD*, 1953. - S. 14
- Breyer**, Richard. Die Deutsche Volksgruppe in Polen im Spannungsfeld der deutsch-polnischen Beziehungen, 1919-1939, in *ZGD*, 1953. - S. 26
- Buchweiser**, Meir. Volksdeutsche in der Ukraine am Vorabend und Beginn des Zweiten Weltkriegs - ein Fall doppelelter Loyalität ?, in *Schriftenreihe des Instituts für Deutsche Geschichte Universität Tel Aviv*, 7. - Gerlingen: Bleicher Verlag, 1984. - 499 s.
- Butz**, Elisabeth. Von Lager zu Lager, in *ZGD*, 1994. - S. 201
- Daum**, Manfred. Die Lebensverhältnisse in den galiziendeutschen Kolonien in der ersten Jahren nach der Auswanderung am Beispiel Ugartsberg, in *ZGD*, 1996. - 34 Jahrg. - S. 63-87
- Das Deutschtum in Galizien. Seine geschichtliche Entwicklung und gegenwaertige Lage. - Lemberg, 1914

- Die polnischen Greuelthaten an den Volksdeutschen in Polen, im Auftrage des Auswärtigen Amtes zusammengestellt, bearbeitet und herausgegeben. - Berlin: Volk und Reich, 1940
- Doroschenko**, Dmytro. Die Ukraine und Deutschland. Neun Jahrhunderte Deutsch-Ukrainischer Beziehungen in, *Studien zu Deutsch-Ukrainischen Beziehungen*. - München, 1994. Nr. 1/1994. - S. 217-234
- Dörn**, Friedrich. Ade, Baginsberg, in *ZGD*, 1979. - S. 100
- Eichler**, A. Deutschtum im Schatten des Ostens. - Dresden: Meinhold, 1942
- Fries, Jacob**. Lebensformen deutscher Siedler in Ostgalizien, in *ZGD*, 1971. - S. 38
- Fries**, Jakob. Zu Gast bei den Huzulen, in *ZGD*, 1979. - S. 38
- German**, Ludomil. Die deutsche Colonisation, in *Die oesterreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild*, Band 19, Galizien (5); Wien, 1898. - S. 463-475
- Götz**, Theo und Müller, Erich. Ukrainische Abhandlungen über das Deutschtum in Ostgalizien, in *ZGD*, 1998. - S. 187-190
- Heimat Galizien im Bild / Redigiert von Josef Lanz und Rudolf Unterschütz. In: *Heimatbuch der Galiziendeutschen*. - Teil III. - Stuttgart-Bad Cannstatt, 1983. - 328 s.
- Hennig**, Johann. Brigidau, eine Ausbildungsstätte für Triviallehrer, in *ZGD*, 1970. -S. 76
- Hennig**, Johann. Neudorf (1783-1940), ein Hort echter Toleranz, in *ZGD*, 1992. - S. 66
- Horak**, Stephan. Poland and Her National Minorities, 1919-1939: A Case Study. - New-York: Vantage Press, 1961. - 259 p.
- Höhn**, Armin. Das Verhältniß der Ukrainer zu den Deutschen, in *ZGD*, 1994. - S. 138
- Höhn**, Leopold. Übersicht über das deutsch-evang. Privatschulwesen in Galizien, in *ZGD*, 1963. - S. 40
- Jacobi**, R. Aus der deutschen Sprachinsel Königsfeld in Karpathenrußland, in *Sudetendeutsche Zeitschrift für Volkskunde*. - 1934. - Heft 7. - S. 69
- Jacobmeyer**, Wolfgang. Die deutsche-polnische Beziehungen in der Neuzeit als Konfliktgeschichte; In: *Polen und Deutschland. Nachbarn in Europa*. - Hannover, 1995. - S. 17-33
- Kaindl**, Raimund. Geschichte der Deutschen in der Karpathenländern. - Gotha, 1907-1911
- Kaindl**, Raimund Friedrich. Die Deutschen in Galizien und in der Bukowina. - Frankfurt am Main, 1916
- Kauder**, Viktor. Das Deutschtum in Galizien (Kleinpolen). Plaunen im Vogland, 1937
- Koch**, Hans. Evangelische Pfälzer im Osten, in *ZGD*, 1955. - S. 38
- Kohl**, Philipp. Geschichte der evang. Kirchengemeinde Kolomea-Baginsberg, in *ZGD*, 1976. - S. 40
- Korzec**, Pawel. Polen und der Minderheitenschutzvertrag, in *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas*, 1974. - Band 22, Heft 4. - S. 515-556
- Kolmer**, Siedmund. Aus der Geschichte der deutsch-katholischen Privat-Volksschulen in Galizien, in *ZGD*, 1985.- 24 Jahrg. - S. 75-105
- Krämer**, Julius. Die Munderten der galizischen Schabensiedlungen, in *ZGD*, 1962. - S. 61-66
- Krämer**, Julius. Geschichte und Leistung der deutschen Heimatvolkshochschule in Dornfeld (1921-1932), in *ZGD*, 1987. - S. 33
- Kubijovych**, Volodymyr. Western Ukraine within Poland, 1920-1939 (Ehtnic Relationships). - Chicago: Ukrainian Research & Information Institute, 1963. - 32 p.
- Kuhn**, Walter. Die deutschen Siedlungsgruppen im Versailer Polen, in *ZGD*, 1955. - S. 41
- Kuhn**, Walter. Mittelalterische deutsche Siedlung in Galizien, in *ZGD*, 1970. - S. 29
- Lanz**, Josef. Lustige Erlebnisse bei der Umsiedlung 1939/40, in *ZGD*, 1970. - S. 43
- Lüde**, Walter v. Ukrainische Genossenschaften und Ukrainischer Mittelsband in Polen zwischen den beiden Weltkriegen in, *Studien zu Nationalitätenfragen*, 1991. -Nr.7. - S. 79-101
- Müller**, Erich. Die Sowjetisierung Ostpolens und Schicksal der dort verbleibenen Bevölkerung in den Jahren 1939-1941, in *ZGD*, 1992. - S. 22
- Müller**, Erich. Das kirchliche und schulische Leben in der deutsch-katholischen Siedlungen Galiziens, in *ZGD*, 1994. - 24 Jahrg. - S. 87-95
- Müller**, Erich. Polnische Vorkriegsakten über deutsche Organisationen und Einrichtungen, in *ZGD*, 1998. - 36 Jahrg. - S. 179-186

- Müller**, Erich. Das Galiziendeutsche Heimatarchiv (Vorgeschichte, Entstehung, Aufgabe), in *ZGD*, 1998. - S. 53-60
- Müller**, Erich. Polnische Vorkriegsakten über deutsche Organisationen und Einrichtungen, in *ZGD*, 1998. - S. 179-186
- Müller**, Sepp. Galizien - Heimat oder Freunde?, in *ZGD*, 1960. - S. 33-37
- Müller**, Sepp. Briefe zur Vorgeschichte des Bundes der christlichen Deutschen in Galizien, in *ZGD*, 1962. - S. 49-55
- Müller**, Sepp. Die Umsiedlung der Galiziendeutschen 1939/40, in *ZGD*, 1999. - S. 20-24
- Oleschko**, Olena. Historischer und architektonischer Wert der planmäßigen Siedlungsstrukturen der deutschen Kolonien im Raume Zovkva (Zotkiew), in *ZGD*, 1999. - S. 103-117
- OSTGALIZIEN: Die deutsche Minderheit bis zur Umsiedlung 1939/40. Geschichts- und Begleitbuch für Reisen in die westliche Ukraine [Hrs.] von Erich Müller und Ewald J. Schankweiler. – Stuttgart: Hilfskomitee der Galiziendeutschen e. V., 1996. – 103 s.
- Peiker**, Rudolf. Kulturarbeit der Deutschen in Galizien zwischen den beiden Weltkriegen (1919-1939), in *ZGD*, 1977. - S. 1
- Rautenberg**, Hans-Werner. Neue Forschungsergebnisse auf dem Gebiet der bereits bekannten ehemaligen deutschen Siedlungen in Galizien, in *ZGD*, 1999. - 37 Jahrg. - S. 1-11
- Rech**, Friedrich. Die Bolische Schütze in Brigidau, in *ZGD*, 1975. - S. 84-85
- Rosen**, Hans v. Deutsche Studenten in Polen zwischen den Kriegen, in *ZGD*, 1983. - S. 26
- Rupp**, Richard. Unsere Dornfelder Bauernschule, in *ZGD*, 1960. - S. 72-75
- Rupp**, Richard. Galiziendeutsche und Polen in der Verwicklung der Verhältnisse, 1939-1945, in *ZGD*, 1979. - S. 59
- Schankweiler**, Ewald J. «Über die Deutschen in der Ukraine», in *ZGD*, 1996. - S. 88-96
- Schirmunski**, V. Die deutschen Siedlungen in der Ukraine.- Moskau: Zentral-Völker Verlag, 1928
- Schmalenberg**, Joh. Philipp. Opfer für Volk und Vaterland, Bagisberg, Slawitz, Sewerynowka, in *ZGD*, 1965. - S. 99
- Schön**, Josef. Über das Leben der «Deutschböhmen» in Galizien, ihre Vertreibung 1939/40, 1945 und ihre Rückkehr in den deutschsprachigen Raum, in *ZGD*, 1999. - S. 91-102
- Schuster**, Maria. Königsau - eine josefinische Siedlung, in *ZGD*, 1998. - S. 73-85
- Schwester**, Sophie. Aus Nachhut der Umsiedlung in Stanislaw, in *ZGD*, 1960. - S. 48-54
- Seefeldt**, Fritz. Die Dornfelder Heim-Volkshochschule, 1921-1932, in *ZGD*, 1963. - S. 66
- Steininger**, Rudolf. Das Schicksal der deutsch-evangelischen Schulen und Kirchen, in *ZGD*, 1994. - 24 Jahrg. - S. 65-69
- Stöckl**, Günther. Osteuropa und die Deutschen / Geschichte und Gegenwart einer spannungseichen Nachbarschaft. - Oldenburg-Hamburg: Gerhard Staling Verlag, 1967. - 232 s.
- The German Fifth Column in Poland (published for the Polish Ministry of Information). - London: Hutchinson (foreword 1940)
- Unterschmütz**, Peter. Deutsche Siedlungen in ostgalizische Raume Kolomea, in *ZGD*, 1976. - S. 36-39
- Vor 200 Jahren aus der Pfaltz nach Galizien und in der Bukowina, Festschrift zur 200-jährigen Weiderkehr der Auswanderung unserer Vorfahren, 1782-1982. Hgg. vom Hilfskomitee der Galiziendeutschen. - Stuttgart-Bad Cannstatt, 1982
- Wagner**, Oskar. Das deutsche Schulwesen in Galizien in der Zeit der Republik Polen 1918/19-1939, in *ZGD*, 1985.- S. 24 (I); 1986. - S. 16 (II)
- Wagner**, Rudolf. Von Moldauwappen zum Doppelander: ausgewählte Beiträge zur Geschichte der Bukowina. Festgabe zu einem 80. Geburtstag. - Augsburg: Hofsmann, 1991. - 625 s.
- Wagner**, Rudolf. Vom Halbmond zum Doppelander. Ausgewählte Beiträge zur Geschichte der Bukowina und der Czernowitzer Universität „Francisco-Josephina“. - Augsburg: Verlag «Der Südostdeutsche», 1996. - 535 s.
- Wech**, Leopold. Geschichte der Schule von Hohenbach, in *ZGD*, 1996. - S. 125-132
- Wech**, Leopold. Zur Geschichte der evangelischen Pfarrgemeinde von Hohenbach, in *ZGD*, 1997. - S. 113-118

Wolfer, Jafob. Die Galiziendeutschen in Österreich, in *ZGD*, 1958. - S. 64-65

Zarnowski, Janusz. Bourgeoisie, Kleinbürgertum und Intelligenz in der sozialen Struktur und im politischen Leben Polens 1918-1939, in *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas*, 1990. - Band 38, Heft 3. - S. 417-426

ЗМІСТ

Від упорядника

Табл. I

Імміграція з південно-західної Німеччини в Галичину в 1782-1785 рр.

Табл. II

Хронологія виникнення німецьких колоній у Галичині (кін. XVIII ст.) в алфавітному порядку

Табл. III

Німецькі колонії Галичини [1808 р.]

Табл. IV

Німці у складі населення Галичини 1857 р.

Табл. V

Розселення німецьких колоністів в Галичині в 1918-1939 рр.

Табл. VI

Німецьке населення Галичини [станом на 1.01.1939 р.]

Табл. VII

Чисельність німецької діаспори в Галичині [станом на 1.01.1939 р.]

Табл. VIII

Етнічний склад населення Польщі у 1931 р.

Табл. IX

Населення Польщі в 1900, 1921, 1931, 1936 рр.

Від упорядника: бібліографічні посилання

Рекомендоване читання про німецькі колонії Галичини міжвоєнного періоду іноземними мовами

Науково-методичне видання

НІМЕЦЬКІ КОЛОНІЇ ГАЛИЧИНИ
у таблицях

передмова і упорядкування
Іван Монолатій

Редактор
Михайло Арсак

Набір та дизайн
Сергій Монолатій

Верстка
Олександр Селезінка

Підписано до друку 30.01.2000. Формат 60x 84/16
Гарнітура Таймс Нью Роман. Ум. друк. арк. 2,32
Тираж 100 прим.

Оригінал-макет
Регіонального науково-дослідного центру
національних меншин при Музею історії міста Коломиї

Друк
МППФ «Берег», м. Коломия

М 77

Німецькі колонії Галичини в таблицях: довідник / Передмов., упор. І. С. Монолатій.
– Коломия: Регіональний науково-дослідний центр при МІК; Коломийський осередок НТШ, 2000. - с.

ББК 63.3. (4 УКР 3)

Регіональний науково-дослідний центр
національних меншин *при* Музею історії міста Коломиї

80, вул. Романа Шухевича, м. Коломия, Івано-Франківської обл., 78200, тел-факс 034 33 255 29